

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет «Одеська юридична академія»

**ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ:
НАУКОВО-ПРАКТИЧНИЙ ВИМІР
В УМОВАХ ВОЄННИХ ВИКЛИКІВ**

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної конференції

Одеса, 26 квітня 2024 року

Одеса
«Фенікс»
2024

УДК 005.332.2(4):316.42(477)“364”“20”(062.552)
Є 24

*Рекомендовано до друку вченою радою
Національного університету «Одеська юридична академія»
(протокол № 8 від 15.05.2024 р.)*

За загальною редакцією **С. В. Ківалова**

Відповідальний за випуск **М. Р. Аракелян**

Є 24 **Європейські орієнтири розвитку України: науково-практичний вимір в умовах воєнних викликів** : матеріали Міжнар.наук.-практ. конф. (Одеса, 26 квітня 2024 р.) / за заг. ред. С. В. Ківалова. – Одеса : Фенікс, 2024. – 1000 с.
ISBN 978-617-8430-05-4

У збірнику відображено наукові напрацювання вчених, практиків, військовослужбовців у теоретичній та емпіричній площині у сферах філософських основ, загальної теорії та історичних досліджень держави і права, актуальних проблем світових соціально-політичних процесів, соціології та психології в умовах повномасштабного військового вторгнення. Висвітлено питання загроз національній безпеці в їх конституційному вимірі у рамках міжнародного та європейського права, трудового права та права соціального забезпечення, земельного, аграрного та екологічного права, пов'язані з функціонуванням економіки та підприємництва в умовах європейського вибору України. Розглянуто проблеми інформатизації та цифровізації суспільства, захисту інформації та кібербезпеки в умовах військового вторгнення, питання методики викладання іноземних мов, теорії та практики перекладу, проблеми лінгвістики та журналістики. Відображено наукові напрацювання у сферах адміністративного права та процесу, фінансового, морського та митного права, організації та вдосконалення судоустрою, прокуратури, інших правоохоронних органів, адвокатури. Висвітлено питання кримінального права, кримінально-процесуальних аспектів кримінального провадження та кримінологічних особливостей протидії злочинності в умовах воєнного стану, криміналістики, судової експертизи, психології та медицини у забезпеченні судочинства, цивільного та сімейного права, інтелектуальної власності та патентної юстиції, цивільного судочинства, господарського права та процесу. Розглянуто актуальні питання діяльності сучасних бібліотек у закладах вищої освіти, фізичної підготовки здобувачів вищої освіти.

Збірник розраховано на наукових і науково-педагогічних працівників, здобувачів вищої освіти, практичних працівників у сферах юридичної, економічної, соціологічної, політологічної, психологічної, філологічної наук, журналістики та кібербезпеки тощо.

УДК 005.332.2(4):316.42(477)»364»»20»(062.552)

Матеріали видано в авторській редакції

ISBN 978-617-8430-05-4

© НУ «Одеська юридична академія, 2024
© Автори статей, 2024

Батанова Людмила Олександрівна СТАН МИТНОГО ОПОДАТКУВАННЯ У ПЕРІОД ДІЇ ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ	240
Іванченко Едуард Пилипович ДЕЯКІ АСПЕКТИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ПРОЦЕДУРИ МИТНОГО ДЕКЛАРУВАННЯ ТОВАРІВ	241
Івасюк Ігор Георгійович ДЕЯКІ ЗАХОДИ МИТНОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ ЩОДО ЗАХИСТУ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....	244
Коваль Наталія Олексіївна ЦИФРОВІЗАЦІЯ ДЕРЖАВНОГО ЕКСПОРТНОГО КОНТРОЛЮ	246
Козарійчук Дмитро Васильович ІННОВАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ У СФЕРІ МИТНОЇ СПРАВИ: ПРОБЛЕМИ ТА ШЛЯХИ ПОДОЛАННЯ.....	248
Панчук Анна Олександрівна ЩОДО ЗМІНИ КОНЦЕПЦІЇ УПРАВЛІННЯ ПОРТАМИ В УКРАЇНІ	249
Плохута Євгеній Петрович ПОНЯТТЯ ТА СУТНІСТЬ БЛОКЧЕЙН-ТЕХНОЛОГІЇ У МИТНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ШЛЯХИ ЇЇ ЗАСТОСУВАННЯ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ.....	252
Сергєєв Юрій Володимирович БЕЗПЕКА В ЧОРНОМОРЬСЬКОМУ РЕГІОНІ ТА РОЗВИТОК СТРАТЕГІЇ: НОВЕЛИ ЗАКОНОДАВСТВА США	254
Назарко Артем Аркадійович ПОСТ-МИТНИЙ КОНТРОЛЬ У РОЗУМІННІ СТАТТІ 337 ¹ МИТНОГО КОДЕКСУ УКРАЇНИ.....	255
Омельченко Андрій Іванович РЕЖИМ ПІДВОДНОЇ КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ УКРАЇНИ: НАПРЯМИ ФОРМУВАННЯ ПРАВОВОГО БАЗИСУ.....	258
Рудик Марко Романович КОНТРОЛЬ СУДЕН ДЕРЖАВОЮ ПОРТУ У СИСТЕМІ ПРОТИДІЇ СУБСТАНДАРТНОМУ СУДНОПЛАВСТВУ	260

СЕКЦІЯ 7. ПРОБЛЕМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ СУДОУСТРОЮ, ОРГАНІЗАЦІЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПРОКУРАТУРИ, ІНШИХ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ, АДВОКАТУРИ

Бакаянова Нана Мезенівна ПРОФЕСІЙНА ОРГАНІЗАЦІЯ АДВОКАТІВ В АСПЕКТІ ПРАВА НА СВОБОДУ ОБ'ЄДНАННЯ	262
Косюта Михайло Васильович УЧАСТЬ ПРОКУРОРА У РОЗСЛІДУВАННІ КРИМІНАЛЬНИХ СПРАВ ЗГІДНО ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ	265
Кісліцина Ірина Олександрівна ПРОБЛЕМИ ДОТРИМАННЯ АДВОКАТАМИ ЕТИЧНИХ НОРМ ПРИ ВЕДЕННІ ОНЛАЙН-БЛОГІВ.....	267
Ковальчук Інна Сергіївна ПРАВОЗАХИСНА РОЛЬ ОРГАНІВ ПРОКУРАТУРИ У ВОЄННИЙ ЧАС	269
Кравченко Марина Олександрівна ПОРУШЕННЯ СУДДЕЮ СУДДІВСЬКОЇ ЕТИКИ ЯК ПІДСТАВА ДЛЯ ПРИТЯГНЕННЯ ДО ДИСЦИПЛІНАРНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ	271
Кубаєнко Андрій Володимирович МОДЕЛІ ТА ПІДХОДИ ДО ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ	273
Свида Олексій Георгійович ОКРЕМІ ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ЩОДО ПРАВОВОГО СТАТУСУ ПЛЕНУМУ ВЕРХОВНОГО СУДУ.....	275
Храпенко Олена Олегівна ЦИФРОВІ ТРАНСФОРМАЦІЇ В АДВОКАТУРІ.....	277
Курганський Олександр Валерійович ОКРЕМІ АСПЕКТИ РЕФОРМУВАННЯ СПЕЦІАЛІЗОВАНИХ ПРОКУРАТУР В УКРАЇНІ В СУЧАСНИЙ ПЕРІОД	279
Нестерчук Лілія Петрівна ПРИНЦИП ВЕРХОВЕНСТВА ПРАВА У ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІВ СУДОВОЇ ВЛАДИ В УКРАЇНІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....	281
Зубрицький Олександр Олександрович ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОЦЕДУРИ ПРИТЯГНЕННЯ АДВОКАТА ДО ДИСЦИПЛІНАРНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ	283
Мозгальов Віктор Юрійович ТРАНСФОРМАЦІЯ КУЛЬТУРИ ПОВОДЖЕННЯ ЗІ ЗБРОЄЮ В УМОВАХ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ВИБОРУ УКРАЇНИ ...	286
Полетило Павло Сергійович МОДЕЛЬ СПРАВЕДЛИВОГО ПРАВОСУДДЯ (ВИПАДОК, КОЛИ СВІДОК ОБВИНУВАЧЕННЯ ВІДСУТНІЙ В СУДОВОМУ ЗАСІДАННІ)	288
Хлистік Мирослава Андріївна ПРИМИРЕННЯ СТОРІН СПОРУ ШЛЯХОМ МЕДІАЦІЇ ПІД ЧАС СУДОВОГО ПРОЦЕСУ.....	291

8. Про значення судової влади під час війни та післявоєнної відбудови : [обговорення актуал. питань на міжнар. конф. «Роль судової влади у подоланні викликів війни» (м. Львів, 8–9 груд. 2023 р.)] / Верховний Суд. URL: <https://supreme.court.gov.ua/supreme/pres-centr/news/1523848/>

Ключові слова: верховенство права, критерії верховенства права, судова влада, судова система, незалежність, справедливість, прозорість.

Keywords: rule of law, criteria of rule of law, judicial power, judicial system, independence, fairness, transparency.

Зубрицький Олександр Олександрович

Національний університет «Одеська юридична академія»,

аспірант кафедри організації судових, правоохоронних органів та адвокатури

ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОЦЕДУРИ ПРИТЯГНЕННЯ АДВОКАТА ДО ДИСЦИПЛІНАРНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ

У сучасних умовах, де розвиток демократії та верховенство права вважаються основними цілями, інтеграція країн до Європейського Союзу вимагає побудови та узгодження системи правового регулювання функціонування інституту адвокатури. Це стає не лише питанням відповідності європейським стандартам, а й ключовим аспектом забезпечення розвитку демократії та правової держави.

Зарубіжний досвід у сфері реалізації процедури притягнення адвоката до дисциплінарної відповідальності є надзвичайно важливим для України, яка прагне вступити до Європейського Союзу. Європейські країни демонструють, що правова система, що гарантує незалежність адвокатів та дотримання ними професійних стандартів, є необхідною складовою успішної інтеграції до Європейського Союзу.

Аналіз законодавства щодо притягнення адвокатів до дисциплінарної відповідальності в зарубіжних країнах, зокрема Європейського Союзу та порівняння його з українським законодавством є важливим кроком у створенні ефективної системи правового регулювання адвокатської діяльності в Україні.

Міжнародні стандарти, що визначають роль адвокатів, вимагають від держави забезпечити неприпустимість необґрунтованого та довільного застосування дисциплінарних санкцій або інших заходів впливу до адвокатів за їхні дії, вчинені під час виконання професійних обов'язків. Кожна держава повинна мати за мету підтримання професійних стандартів адвокатури та гарантування того, що адвокати діють лише в інтересах своїх клієнтів, відповідно до міжнародних норм незалежності, честі та гідності професії [1].

У Рекомендаціях №R(2000) 21 Комітету Міністрів державам-членам про свободу професійної діяльності адвокатів вказується, що принцип VI регулює дисциплінарне провадження щодо адвокатів. У випадках, коли адвокати не відповідають професійним стандартам, передбаченим у кодексах професійної поведінки або законодавством, слід застосовувати належні заходи, включаючи дисциплінарне провадження. Адвокатські колегії та інші професійні об'єднання адвокатів мають бути відповідальними за проведення дисциплінарного провадження щодо адвокатів або, відповідно до обставин, мати право брати участь у такому провадженні [2].

Дисциплінарне провадження повинно здійснюватися з повним дотриманням принципів та норм, викладених у Європейській конвенції з прав людини, включаючи право адвоката брати участь у провадженні, яке стосується його, та подавати апеляцію до суду стосовно прийнятого рішення. При встановленні санкцій за дисциплінарні порушення адвокатів слід дотримуватися принципу пропорційності, забезпечуючи відповідність санкцій тяжкості порушення.

Заслугує на увагу позиція Н. М. Бакаянної, яка слушно зауважує на доцільності виокремлення принципів дисциплінарного провадження щодо адвокатів, які впливають з міжнародних актів адвокатури: 1) незалежності дисциплінарної процедури; 2) неупередженості при розгляді дисциплінарної справи; 3) повного та об'єктивного дослідження обставин справи; 4) змагальності; 5) територіальності; 6) конфіденційності; 7) колегіальності прийняття рішень; 8) права на правову допомогу; 9) пропорційності дисциплінарного стягнення дисциплінарному проступку адвоката; 10) оскарження рішення у дисциплінарній справі [3, с. 181].

Аналіз зарубіжного досвіду щодо процедур притягнення адвоката до дисциплінарної відповідальності свідчить про складний механізм функціонування системи контролю за їхньою діяльністю та забезпеченням високих професійних стандартів.

Наприклад, у Австрії, дисциплінарна відповідальність адвокатів регулюється федеральним законом про дисциплінарні права адвокатів та адвокатів-стажистів 1990 року. Згідно з цим законом, дисциплінарне провадження і розгляд справи здійснюється відповідно до встановлених процедур, а рішення може бути оскаржене у вищу апеляційну комісію. До адвокатів можуть бути застосовані різноманітні санкції, від письмових доган до виключення з адвокатури [4].

У Нідерландах спеціальна група ради адвокатів зазвичай намагається мирно врегулювати суперечки з адвокатами. У Чехії адвокати, які планують подати скаргу, повинні спершу скористатися процедурою медіації [5, с.33].

В Англії та Уельсі дисциплінарні справи розглядаються арбітром, який пропонує модель рішення. У цьому контексті важливо зазначити, що дисциплінарні органи можуть обмежитися визнанням порушення адвокатом професійних стандартів без застосування санкцій. У контексті цього, у Сполученому Королівстві, наприклад, Рада зі стандартів адвокатської діяльності здійснює дисциплінарне розслідування на підставі скарги, після чого може накладати різноманітні санкції, такі як штрафи, попередження або тимчасова заборона на практику. Передбачено також можливість встановлення умов подальшої адвокатської діяльності після завершення дисциплінарного провадження, які можуть замінити відсторонення або набрати чинності після закінчення періоду відсторонення. Такі умови можуть включати обмеження обсягу практики, проходження навчального курсу та інші обов'язки [6].

У законодавстві Польщі щодо дисциплінарної відповідальності адвокатів передбачено різні види стягнень за допущення дисциплінарних проступків. Наприклад, адвокати можуть отримати попередження, догану, грошове стягнення, призупинення професійної діяльності або виключення з колегії адвокатів. Попередження може бути призначене деканом ради адвокатів, а догана може супроводжуватися заборонаю на виконання патронату протягом певного терміну. Грошове стягнення може бути встановлене в певному діапазоні із заборонаю на практику та обмеженням права на обрання до органів адвокатського самоврядування. Після винесення рішення дисциплінарним судом, воно повинно бути опубліковане для адвокатського середовища. Дисциплінарне провадження завершується постановою або рішенням, яке може бути оскаржене вищим дисциплінарним судом [7].

Таким чином, законодавство Польщі деталізовано визначає процедуру застосування дисциплінарних стягнень до адвокатів, у тому числі строки і обмеження щодо вступу до адвокатури та участі в адвокатському самоврядуванні.

Досліджуючи європейський досвід щодо дисциплінарної відповідальності адвокатів, Т. Б. Вільчик вказує на необхідність розширення видів дисциплінарної відповідальності адвокатів в Україні, враховуючи обставини скоєння проступку, і встановлення мотивованого рішення, а також чітке визначення відповідальності у договорі про надання правової допомоги [8, с.43].

У той же час С. О. Веснін зауважує, що підвищення ефективності дисциплінарної відповідальності адвокатів в Україні потребує пропорційного застосування стягнень, що враховує специфіку порушень та робить акцент на превентивність. Національне законодавство має

обмежений спектр заходів, що створює необхідність впровадження штрафів та можливості подальшого зменшення санкцій за зразком іноземних практик. Розширення варіантів стягнень та умов їх застосування, з урахуванням індивідуальних обставин, може сприяти збалансованому та ефективному контролю за діяльністю адвокатів відповідно до міжнародних стандартів [9, с.56].

Таким чином, зарубіжний досвід демонструє важливість чіткої та прозорої процедури дисциплінарної відповідальності для адвокатів. Важливо розробити унікальні критерії відповідальності, які відповідатимуть міжнародним стандартам, зокрема, шляхом розширення варіантів стягнень та умов їх застосування. Важливо врахувати індивідуальні обставини порушень та забезпечити превентивний підхід до контролю за діяльністю адвокатів, забезпечуючи таким чином справедливість та довіру до професійної спільноти.

Список використаних джерел

1. Основні принципи стосовно ролі юристів : прийняті восьмим Конгресом ООН із запобігання злочинності і поводження з правопорушниками; Гавана, 27.08–07.09.1990 р. URL: https://unba.org.ua/assets/uploads/legislations/inshi-dokumenty/Basic%20principles%20regarding%20the%20role%20of%20lawyers_07091990.pdf (дата звернення: 01.04.2024).

2. Рекомендація № R (2000) 21 Комітету Міністрів державам-членам про свободу професійної діяльності адвокатів : ухв. Комітетом Міністрів Ради Європи на 727му засіданні заступників міністрів 25.10.2000 р. URL: https://supreme.court.gov.ua/userfiles/R_2000_21_2000_10_25.pdf (дата звернення: 01.04.2024).

3. Бакаянова Н. М. Імплементация міжнародних принципів дисциплінарної процедури щодо адвокатів у законодавство України. *Прикарпатський юридичний вісник*. 2017. № 1. С. 179–183.

4. Bericht des Finanzausschusses über die Regierungsvorlage (1749 der Beilagen): Bundesgesetz, mit dem das Pensionskassengesetz, das Versicherungsaufsichtsgesetz, das Betriebspensionsgesetz, das Wirtschaftstreuhänderberufsgesetz, die Rechtsanwaltsordnung und das Gehaltskassengesetz 2002 geändert werden. URL: https://www.parlament.gv.at/dokument/XXIV/I/1779/fnameorig_252610.html

5. Comparative analysis of bar associations and law societies in select european jurisdictions. 2017. URL: <https://openknowledge.worldbank.org/server/api/core/bitstreams/a41ac46d-32a9-5e2c-a43a-2987193a235e/content> (дата звернення: 01.04.2024)

6. Rab S. Regulation of the legal profession in the UK (England and Wales) : overview. Practical law. 2021. URL: [https://uk.practicallaw.thomsonreuters.com/7-633-7078?transitionType=Default&contextData=\(sc.Default\)&firstPage=true](https://uk.practicallaw.thomsonreuters.com/7-633-7078?transitionType=Default&contextData=(sc.Default)&firstPage=true) (дата звернення: 01.04.2024).

7. Про професію адвоката : Закон Республіки Польщі від 26.05.1982 р. URL: <https://unba.org.ua/assets/uploads/legislations/pologennya/zakonodavstvo-pro-adv-polsha-zvedenyj-pereklad.pdf> (дата звернення: 01.04.2024).

8. Вільчик Т. Б. Дисциплінарна відповідальність адвокатів в країнах ЄС та в Україні. *Форум права*. 2015. № 4. С. 38–44.

9. Веснін С. О. Зарубіжний досвід правового регулювання питань дисциплінарної відповідальності адвоката та деякі напрями його запозичення у законодавство України. *Правова позиція*. 2022. № 2 (35). С. 51–56.

Ключові слова: адвокат, дисциплінарна відповідальність, дисциплінарне стягнення, дисциплінарне провадження.

Keywords: lawyer, disciplinary responsibility, disciplinary penalty, disciplinary proceedings.